



S. d. 47

oo or oo  
h

Th. hist. R. VI. 128

ADAMI RECHENBERGII  
SUMMARIUM  
HISTORIÆ  
ECCLESIA-  
STICÆ

IN  
T A B U L A

REPRÆSENTATUM

AB

H. G. WELAND,

LEMGOVIENSI.

\* \* \*

*Historie sacre tabula tibi dantur in una,  
Hæretici, patres, schismata, concilia.  
Una tibi, Lector, res multas pagina tradit,  
Multa docet paucis, ordine quaque suo.*

\* \* \*

---

L I P S I Æ,

Apud JOH. HEREBORD KLOSIIUM.

ANNO CHRISTI 1719.



ADAM RECHENBERGII  
SUMMARIVM  
HISTORIAE  
ECCLESIAE

T A B U L A

PRELIMINARIUM

DE G. W. A. N. N. I. S.

DE G. W. A. N. N. I. S.

1. De Adam Rechenbergii vita et scriptis  
2. De Summarivm Historiae Ecclesiae  
3. De Tabula  
4. De Preliminariis  
5. De G. W. A. N. N. I. S.



*Histo*  
*que a*  
*A*

**P**

confe  
cipu  
erat p  
P  
Isaac  
cultu  
tio,  
(3)  
sio g







P A R S I.

continet

*Historiam Ecclesiasticam V. T. ea-  
que a Thoma Lydiato, chronologo  
Anglicano in IX. periodos di-  
stinguitur.*

**P**ERIODUS I. *ab orbe condito ad  
diluvium universale, annorum  
1656. Ecclesia ab Adamo plan-  
tata, a Sethitis & patriarchis  
conservata est ad Noachum usque. Præ-  
cipuum religionis caput hoc tempore  
erat protevangelium, Genes. III, 15.*

PERIODUS II. *à diluvio ad natalem  
Isaaci ann. 452. Huc pertinent (1.)  
cultus divini post diluvium instaura-  
tio, (2.) repetita divina benedictio.  
(3.) confusio linguarum. (4.) disper-  
sio gentium & earum idololatria. (5.)*

A 2

Abra-

4 PART. I. PERIOD. III. IV. & V.

Abrahami evocatio e patria. (6) Fœdus Dei cum Abrahamo & circumcisio.

PERIODUS III. *a natali Isaaci ad exitum Israelitarum*, anni 400. In hanc incidit historia patriarcharum cap. XXI. usque ad finem Geneseos. Abrahamus religionem in sua familia propagavit, v. Philo de Abrah. p. 350.

PERIODUS IV. *ab exitu Israelitarum ad templum Salomonis*. anni 479. Huc spectant (1) Mosis vocatio, & res gestæ. (2.) legum divinarum latitio. (3.) fœdus peculiare, ejusque symbolum seu sacramentum, agnus paschalis. (4.) occupatio Palæstinæ. (5.) Israelitarum judices. (6.) theocratia ante institutos reges. (7.) religio Ebræorum multis ritibus instituta,

PERIODUS V. *a fundato templo Salomonis ad Monarchiam Nebucadnezaris*, annis XVII. ante everfionem templi, annos 413. complectitur. Hic (1.) divisio regni in Israeliticum & Judaicum (2.) ætas prophetarum, qui vaticinati de



de Messia & ejus officio, utriusque regni  
interitum prænunderunt. (3.) decem  
tribuum in remotas orientis terras able-  
gatio. 2. Reg. XVII. (4.) Judæorum  
captivitas Babylonica sub Nebucadneza-  
re. (5.) idololatria in utroque regno,  
Israelitico & Judaico.

PERIODUS VI. ab everfione templi ad  
monarchiam Cyri Babyloniam, anni  
70. quamdiu Judæorum captivitas du-  
ravit. Hoc tempore Ezechiel & Da-  
niel veræ religionis curam gesserunt.  
Libri Tobie, Judith, Susannæ, Ba-  
ruch, Esther, hac tempestate dicuntur  
scripti.

PERIODUS VII. a soluta captivitate  
ad ultimum Darii Codomanni regnum &  
fines monarchie Persicæ, capta ab Ale-  
xandro M. Babylone, anni 204. Hæjus  
periodi initio claruerunt Nehemias,  
Esdras, Haggæus, Zacharias & Mala-  
chias. Fundamenta etiam secundi tem-  
pli jacta sunt.

PERIODUS IIX. a capta Babylone  
ad finem regni Macedonici seu Ptolemæo-  
rum, & Julii Cesaris victoriam Pharsali-



*cam*, anni 282. Samaritani in monte Garizim Judæorum sacris gentilia immiscuerunt, licentiam ab Alexandro M. adepti extruendi templi.

PERIODUS IX. *a jacto per Julium Casarem monarchia Romana fundamento ad baptismum Christi*, anni 77. Natus est anno Mundi 4003. & baptizatus 4033. Hic notandum est. (1.) Pontifices contra legem singulis annis mutati. (2.) lex divina moralis per glossas & traditiones Rabbinorum contaminata, Matth. V. & VI. (3.) ipsa ecclesia in tres sectas velut scissa, Phariseorum, Sadduceorum & Essæorum *Herodiani* ex adulandi studio Herodem pro Messia venditasse dicuntur. *Samaritæ* gentilitium cum Judæismo miscebant. *Karrai*, Sadduceorum surculus, Rabbinorum traditiones & puncta ebræi codicis rejiciebant. *Zelotæ* prætextu legis vel religionis gravissima scelera admittebant, vid. Josephus de bello Jud. lib. V. Horringerus Thesaur. philol. lib. I. Cap. I. sect. V.

## P A R S II.

exhibet

*Historiam Ecclesiasticam Novi Testamenti, cujus notatur.*

I. *Divisio.* Alia est *utilis*, quæ statum ecclesiæ, hæreses, concilia, disciplinam, ritus & persecutiones describit. Alia *curiosa*, quæ de chronologia, de libris scriptorum ecclesiasticorum, de locis in iisdem corruptis aut controversis. & cetera, quæ eruditam criticen sapiunt, inquirunt. Alia *fabulosa*, quæ de miraculis & gestis sanctorum, visionibus ac commentis memorat.

II. *Scriptores ecclesiastici*, quorum alii sunt (a) pure historici, ut Eusebius, Socrates, Sulpitius. (β) apologetici, qui pro Christianorum innocentia apologias adorarunt, Justinus martyr, Athenagoras, Tertullianus, (γ) Dogmatici, qui Christianam doctrinam scriptis publicis adseruerunt contra hæreticos. Dogmatici au-



rem sunt (1.) *Ante Nicæni*, qui tribus sæculis primis ante concilium Nicænum floruerunt. (2.) *Post-Nicæni*, tam græci, quam latini, qui a concilio Nicæno ad sæculum VII. vixerunt. (3.) ii, qui a seculo VII. ad XII. in ecclesia celebres fuerunt.

III. *Ordo tractandi historiam ecclesiasticam.*

Periodi temporum constituuntur quinque.

### PERIODUS I.

continet

*Tria Secula priora, quibus dirissima X. persecutiones Christianorum fuere.*

SÆCULUM I. quod vocamus  
*Apostolicum.*

**C**hristus docet, & constituit XII. apostolos, qui Spiritu S. repleti ecclesiam plantarunt Hierosolymis, Act. I. & II. deinceps in aliis regionibus, Asia, Græcia, Macedonia. Collegæ ipsis fuerunt Lucas, Silas, Timotheus, Titus, &

LXX,

LX  
fuer  
tioc  
apost  
Stri  
tur.

mul  
trib  
funt  
dæo

Con  
(a)  
(G)  
VII

Hon  
Are  
(n)

cert  
pass  
ta S  
mi.

Sim  
iten  
mor



LXX. discipuli, Luc. X. Tres primariae fuerunt Ecclesiae, Hierosolymitana, Antiochena Romana, & Alexandrina. An apostoli Symbolum Apostolicum in doctrinae tesseram condiderint? dubitatur.

*Scripta Supposititia* circumferuntur multa, Christo, Mariae, Jacobo & aliis tributa. Dubiae quoque fidei scripta sunt (1.) *Barnabae* epistola contra Iudaeos (2.) *Clementis* duae epistolae ad Corinthios. Supposititia putantur

(a) *Canones Apostolorum* LXXXV, (b) *Constitutionum Apostolicarum* libri VIII. (c) *Recognitionum* libri X. (d) *Homil. & Clementinae* XIX. (e) *Dionysii Areopagite* opera. (f) *Hermae* scripta. (g) *Abdiae Babylonii* libri X. de historia certaminis apostolici. (h) *Lini*, de passione Petri & Pauli. (i) *Prochori* vita S. Joannis. (k) *Evangelium Nicodemi*. (l) *Marcelli* de conflictu Petri cum Simone mago. (m) *Lentuli* epistola, itemque Pilati ad Tiberium cum actis de morte Christi.

*Simon Magus*, mentitus (1.) se in monte Sinai legem Mosis in persona patris dedisse Judæis. (2.) tempore Tiberii in persona Filii putative adparuisse, (3.) postea in linguis igneis super apostolos venisse. (4.) DEUM esse duplicem, bonum & malum. (5.) prophetas ex inspiratione angelorum prophetasse.

*Menander*, Simonis magi discipulus, (α) ab angelis mundum creatum finxit. (β) quotquot in nomen suum baptizarentur, iis immortalitatem promisit.

*Cerintus*, in Asia disseminavit, Christum ex Josepho & Maria natum, nudum esse hominem, at justitia & prudentia excellentem. Chiliasmum statuit, voluptatibus carnalibus abundaturum.

*Ebion*, Cerinthi successor, abjecte de Christo sentiebat, circumcisionem & ritus Judæorum urgens.

*Nicolaitæ*, quorum auctor fuisse a quibusdam putatur Nicolaus, profelytus Antiochenus, unus e septem dia-



conis, Act. VI. 5. Errores eorum sunt (1.) quod a fornicatione non abstinuerunt, (2.) non Deo, sed potestatibus, quas finxerunt, mundi creationem tribuerunt.

His accedunt alii hæretici, *Hermogenes & Phygellus*, 2. Tim. I. 15. *Hymeneus & Philetus*, 2. Tim. II. 17. *Alexander*, 1. Tim. I. *Diotrephes*.

*Concilium Apostolicum*, Act. XV. 23. egit de lege ceremoniali, de libertate Christiana, &c.

*Persecutiones Christianorum minores* contigere in Palæstina, de quibus constat ex Actis Apost. Inter *majores primam* excitavit *Nero*: *secundam Domitianus*.

## SÆCULUM II. cognomine

*Gnosticum*.

*Ignatius*, apostolorum auditor & martyr, cujus epistolæ, ad ecclesias scriptæ, supersunt.

*Polycarpus*, Smyrneorum ecclesiæ episcopus.



*Papianus*, episcopus Hieropolitanus, chiliasmī autor.

*Justinus Martyr*, ex philosopho Platonico Christianus.

*Fatianus*, ex gentili Christianus orthodoxus, sed post obitum Justini M. hæreticis adnumeratus.

*Melito Asianus*, episcopus Lydiæ, cujus fragmenta extant.

*Athenagoras*, ejus Apologia pro Christianis & liber de resurrectione habetur. Vixit sub Aurelio Antonino.

*Hegesippus*, libros V. actuum ecclesiasticorum scripsit.

*Theophilus Antiochenus*, cujus sunt III. libri de fide Christi.

*Irenæus*, Polycarpi auditor, sub Septimo Severo martyr.

*Clemens Alexandrinus*, vir πολυμαθής ατϞ.

*Tertullianus*, primus inter patres Latinos.

*Saturninus*, hæreticus, è schola Menandri ortus.

*Basilides*, dixit, angelos esse creatos a quadam *δυνάμει*.

*Carpocrates*, philosophus ante Platonicus, magiam & omnem libidinem permittebat; mundum ab angelis productum adferens, & Christum fuisse nudum hominem.

*Adamiani*, nuditatem Adami, nondum lapsi, secuti & imitati in suis conventibus.

*Cainiani*, Cainum & Judam proditorem honorabant.

*Sethites*, Sethum statuebant, ipsum fuisse Christum.

*Valentinus*, philosophus olim, postea hæresiareha.

*Cerdo*, unum bonum, alterum malum Deum finxit.

*Marcion*, Cerdonis dogmata latius sparfit.

*Lucanus* & *Apelles*, Marcionis discipuli

*Gnostici*, colluviem ex omnibus hæresibus collegerunt.

*Doceta*, tradiderunt *δοκίμοι*, seu opinio-



nione Christum natum esse, unde phantasiastæ dicti sunt.

*Melitonii*, Dei imaginem non in anima, sed corpore quæsierunt, a Melitone nomen trahentes.

*Taitiani*, dixerunt, conjugium esse opus diaboli; abstinentiam a carne & vino iubentes, Encratitæ dicti.

*Montanistæ*, jejunia nova introducebant, & visiones propheticas jactabant. Dicti quoque a patria Montani, Pepuntiani & Cataphryges.

*Hermogenes Afer*, materiam Deo coæternam statuit, ex qua Deus omnia profecta fecerit.

*Praxeas*, a quo praxeani & Patripassiani dixerunt Christum esse Filium & Patrem.

*Ecclesie regimen* hoc tempore penes episcopos & presbyteros fuit, populo tamen in rebus arduis non escluso, uti e Cypriano & Eusebio constat.

*Persecutio Christianorum* fuit sub *Trajano*, eaque numero *tertia*, sub *Hadrignano quarta*, *quinta* sub *Antonino Pio* & *Philosopho*,

Mo.



*Memorabilia* hujus sæculi sunt, (1.) quod *Philosophia* *Platonica* viguerit. in qua *Maximus Tyrus* excelluit: (2.) *Christianis* *templa* *publica* fuerint nulla. (3.) quod *Christianorum* *persecutiones* *ecclesiam* *fecerint* *auctio-*  
*rem.* (4.) quod *studia* *literarum* *fove-*  
*rint* *Hadrianus*, *Antoninus* *philos.* *Se-*  
*verus.* (5.) quod *legio* *Christiano-*  
*rum* *fulminatrix* *romano* *exercitui*  
*fitienti* *precibus* *suis* *pluviam* *impe-*  
*traverit*; *hostes* *vero* *fulminibus* *im-*  
*missis* *prostraverit.*

SÆCULUM III. *Novatianum.*

*Minutius Felix*, e *causidico* *romano*  
*gentili* *pater* *ecclē.*

*Hippolytus*, *Irenæi* *discipulus.*

*Julius Africanus*, de *chronographia*  
*libros* *V.* *exaravit.*

*Origenes*, ob *industriam* *indefatiga-*  
*bilem* *χαλκέντερον* & *adamantinus*  
*nominatus*, *primus* *inter* *Christianos* *in*  
*S. Scripturam* *commentarios* *compo-*  
*suit*, *Multi* *in* *eo* *nævi* & *errores* *no-*  
*minantur.*

Cy.

*Cyprianus*, ex gentili oratore episcopus Carthagine.

*Gregorius Neo-Cæsarensis*, episcopus, a miraculorum dono Thaumaturgus cognominatus.

*Dionysius Alexandrinus*, scriptis clarus.

*Methodius*, Tyri episcopus, scripsit contra Origenem.

*Agrippinus*, Episc. Carthag. baptismum hæreticorum reprobavit, cui Cyprianus quoque adensus est.

*Novatus & Novatiani*, lapsos post baptismum noluerunt recipere in communionem ecclesiæ.

*Helcesaitæ*, ab Elkai quodam dicti, Ebionitarum imitatores.

*Ambici*, a patria sic dicti, resurrectionem carnis negabant.

*Noëtus* Praxæ hæresin instauravit.

*Sabelliani*, a Sabellio Afro sic dicti, Noëto adensi sunt.

*Samosatæri*, quorum auctor Paulus Samosatenus, Samosata oriundus, Christum vocarunt *λόγον προφορικόν*, non *ὑποστατικόν*, Sabellii hæresin amplectentes.

Ma-



*Manichæi*, a *Manicæ* nomen sortiti, duo principia statuerunt, unum bonum, quod lucem, alterum malum, quod tenebras vocant, promiscuam libidinem permittentes.

*Hæmæcitiæ*, ab Hierace auctore adpel-  
lati. Manetis propago.

*Nepotiani*, a Nepote Episcopo Ægyptiaco, rejecerunt legem & Evangelium, nichilismum cum Cerintho stantientes.

*Regimen Ecclesiæ* episcopi & presbyteri obtinuerunt, nullus tamen in alium habuit imperium, licet romana ecclesia ob urbis dignitatem quadam prærogativa gauderet.

*Ordo graduum ecclesiasticorum*, Episcopi, presbyteri, diaconi, subdiaconi, acoluthi, exorcistæ, lectores, ostiarii.

*Disciplina ecclesiastica* lapsis constituit quatuor gradus pœnitentiæ, *πρόκλασιν*, fletum extra portam, *ἀκροασιν* auditionem in porticu, *ὑπόπρωσιν*, substrationem cum catechumenis. *σύστασιν* consistentiam cum fidelibus,

bus. Hi gradus Gregorio Thaumaturgo adscribuntur.

*Ceremonia & ritus* per Judæos & gentiles, christianæ religioni accedentes, sensim irrepserunt in ecclesiam. Martyres, antequam mortem obirent, rogabantur, ut memores sint superstitem apud DEUM, unde *ἀγιολατρεία*.

*Persecutio sexta*, autore Maximino Thrace, Imperatore.

*Persecutio septima*, sub Decio, truculentior quam sexta.

*Persecutio VIII.* sub Valeriano, quem execrabile animal adpellat Lactantius de morte Persec. c. 4.

*Persecutio IX.* sub Aureliano occæpit anno Chr. 275.

*Persecutio X.* sub Diocletiano & Maximiano, omnium immanissima, quæ duravit ad annum XI. sæculi sequentis.

*Memorabilia*, (1.) Talmud Hierosolymitanum auctore R. Jochanan absolutum. (2.) Stephanus, episcopus Romæ, titulum & potestatem episcopi

pi



pi episcoporum adfectavit (3.) eremitarum vitæ instituta (4.) fabula de septem dormientibus.

PERIODUS II.

SÆCULUM IV. cognomine *Arianum*.

Eo ecclesia libertate multa gavisa  
est imperio Rom. &  
Byzant.

**A**rnobius Ater, ex rhetore gentili  
Christianus.

*Lactantius Firmianus*, Arnobii discipulus, mire eloquens.

*Eusebius Pamphili*, a martyris Pamphili amicitia sic dictus.

*Eustathius*, episc. Antiochiæ, exulfatus obiit Trajanopoli.

*Arhanasius*, episc. Alexandrinus, acerrimus Arianorum hostis.

*Juvencus*, Hispanus, poeta nobilis christianus.

*Antonius*, gente Ægyptius, primus eremita & monachus.

*Julius Firmicus Maternus*, ex gentili christianus.

PA-

*Pachomius*, Ægyptius, ex milite gentili Christianus.

*Cyrillus Hierosolymitanus* episcopus, Arianismi fautor.

*Hilarius, Pictaviensis* Episcop. Arianorum hostis. & inde exul.

*Lucifer Calaritanus*, in Sardania episc. Arianos oppugnavit.

*Phœbadius* natione Gallus, libellum scripsit contra Arianos.

*Apollinarius Senior*, presbyter Laodiceæ.

*Prudentius Hispanus*, ex caudidico devotus poeta.

*Dionysius*, vulgo *Arceopagita*, sed perperam nominatus.

*Fabius Marius Victorinus*, Afer, ex rhetore gentili in extrema senectute Christianus, urgente eum Simpliciano.

*Ulpilas*, ortu Gothus, Gothorum episcopus Arianus.

*Damasus*, episc. romanus, scripsit contra Apollinarium.

*Epiphanius*, Salaminæ in Cypro episcopus, vir πεντάγλωσσος.

*Opta-*



*Optatus Milevitanus*, Afer, episc. in Numidia.

*Ephrem*, gente Syrus, monasticæ philosophiæ peritus.

*Basilus M.* episc. Cæsarensis, scripsit varia.

*Gregorius*, Basilii frater, episc. Nysenus, ab Arianis vexatus.

*Gregorius* a patria Nazianzo Nazianzenus & Theologus κατ' ἐξοχήν dictus, Basilii M. intimus, poëta & orator.

*Amphilochius*, episc. Iconii Lycaoniæ doctrina clarus.

*Macarius Senior*, gente Ægyptius, Magni Antonii discipulus.

*Ambrosius*, eques Gallus, ex politico episc. Mediolanensis.

*Hegesippus*, scripsit libros V. de excidio urbis Hierosol.

*Hieronymus*, Stridonensis, monachismi & monogamiæ defensor.

*Evagrius*, archidiaconus ecclesiæ Constantinopol.

*Nemesius*, ex philosopho insigni episc. Emisenus.

Phi-

*Philastrius*, episc. Brixienfis, Ariano-  
rum hostis.

*Joannes presbyter*, cui lites fuere cum  
Epiphanio.

*Ruffinus*, Hieroyimi amicus, dein ini-  
micus Origenis admirator.

*Paulinus Nolanus*, episc. Nolæ, episto-  
las & poemata scripsit.

*Augustinus*, gente Afer, episc. Hip-  
ponensium, fortiter dimicavit contra  
Pelagianos. Vitam ejus descripsit Po-  
fidius.

*Joannes Chrysofostomus*, episc. Constan-  
tinopol, eloquentissimus.

*Donatise*, ministerium malorum sa-  
cerdotum credebant esse inefficax. His  
se adgregarunt Circumcelliones. Roga-  
tistæ, Maximinianiæ, Parmeniasæ,  
Cirtenses.

*Ariani*, quorum auctor Arius, pres-  
byter Alexandrinus negavit τὸν λόγον,  
verbum, ab æterno fuisse,

*Photinus & Photiniani*, Samosateni  
& Sabellii imitatores.

*Macedonius*, πνευματέμαχος, negavit



vit Spiritum S. esse Patri  $\epsilon\mu\omicron\varsigma\sigma\iota\omicron\nu$ , Arianismum fovens.

*Eunomius* adseruit, Filium esse Patris ministrum.

*Audaus*, hinc *Audaani*, Deum cogitatione sibi repræsentarunt velut imaginem corruptibilem, unde Anthropomorphitæ adpellantur.

*Apollinarista*, statuerunt Christum adsumfisse quidem corpus, ut amictum quendam, sed sine anima rationali.

*Aërius*, hinc *Aëriani*, festum paschæ & jejunia rejecit.

*Syllabici*, ejus sectatores dicti sunt, quod ex syllabis, a quo, per quem, in quo, Rom. XI. 36. naturæ in tribus personis diversitatem probare velent.

*Messaliani*, græcis euchetæ dicti, precatores, qui semper orebant, jactantes, se DEUM oculis corporeis videre.

*Jovinianus*, monachus, hinc Joviniani docentes, vere baptizatos in peccatum non possere labi.

*Pri.*

*Priscillianista*, quorum magister Priscillianus, nobilis Hispanus, multa cum Gnosticis & Manichæis habuere communia, symbolum eorum fuit: Jura, perjura, secretum prodere noli.

*Collyridiani*, in Arabia & Thracia vagantes, virgini Mariæ *κολλυρίδα*, placentam offerre solebant.

*Meletiani*, a Meletio dicti, qui munere suo amotus, officio tamen functus est contra ecclesiae morem.

*Luciferiani*, & auctor Lucifer, episc. Smyrnenfis, negarunt apostatas clericos, etsi poenitentes, recipiendos.

*Concilium Nicanum*, quo 318. episcopi congregati Arii haeresin damnarunt, itemque Meletianos & Novatianos. Coelibatum quoque clericorum improbarunt.

*Concilium Constantinopolitanum*, a Theodosio M. anno 371. ob haeresin Macedonii habitum.

Præter hæc duo œcumenica concilia, habitum fuit *Elibertinum* in Hispania pro coelibatu: *Arelatense* contra Donatistas: *Sirmiense* contra Photinum,

Con-



*Constantius*, ab Arianis inductus, sæ-  
viit in orthodoxos.

*Theodosius M.* ab Ambrosio ex ecclesia  
ejectus.

SÆCULUM V. cognomine  
*Nestorianum.*

*Sulpitius Severus*, Aquitanus & Pres-  
byter in Gallia.

*Sedulius*, presbyter & poeta sacer.

*Sidonius Apollinaris*, vir nobilis, epi-  
scopus Avernenfis.

*Paulus Orosius*, presbyter Hispanus,  
Augustini discipulus.

*Joannes Cassianus*, origine Scyta scri-  
psit de providentia DEI.

*Vicentius Lerinensis*, Semi-Pelagianus  
presbyter.

*Victor, Uticensis*, episcopus, scripsit de  
persecutione Vandal.

*Gennadius*, Massiliensis episc. Semi-  
Pelagianus putatur.

*Gelasius I.* episc. Romanus, epistolas  
& alia reliquit.

B

Leo

*Leo Magnus*, episc. Romanus, scripsit varia.

*Prosper Aquitanicus*, episcopus Rhegiensis.

*Remigius*, Rhemorum in Anglia episcopus.

*Petrus Chrysologus*, episc. Ravennatensis, scripsit homilias.

*Arnobius*, junior, in quædam evangelistarum loca scripsit.

*Marius Mercator*, Augustini studiosissimus.

*Maximus*, Taurinensis episcopus, homiliarum multarum auctor.

*Alcimus Ecdicius Avicus*, archiepiscopus Viennensis.

*Cyrillus Alexandrinus* episcopus, Nestorii impugnator.

*Isidorus Pelusiora*, in monte Pelusio monachorum præpositus.

*Synesius Pentapolitanus*, ex philosopho Platónico episcopus.

*Theodoretus*, gente Syrus, episcopus Cyrenensis, historicus.

*Socrates Scholasticus*, Novatianismi suspectus cum *Sozomeno* historiam eccles-



cles. ab Eusebio ceptam continua-  
vit.

*Philostorgius* Cappadox, historicus,  
sed sectæ Eunomianæ.

*Gelasius Cycicenus*, episc. Casareen-  
sis.

*Aneas Gazeus*, ex philosopho Plato-  
nico christianus.

*Basilius*, Seleucix in Isauria episcop.  
scriptis clarus.

*Nonnus*, poeta græcus & paraphra-  
stes evangelii Joannis.

*Nilus*, ex urbis præfecto monachus,  
ascetica multa scripsit.

*Zosimus*, historicus græcus, in Chri-  
stianos iniquus.

*Pelagiani*, cum Pelagio auctore suo ad-  
seruerunt, infantes sine peccato origi-  
nis nasci, peccatum originis esse figmen-  
tum, hominem libero suo arbitrio se  
posse convertere.

*Nestoriani*, cum Nestorio archiepisc.  
Constantinopol. negarunt, Mariam  
esse Θεοτόκον.

*Eutychiani*, & Eutyches, qui Nestoriã  
hæresin impugnaturus, in errorem huic

contrarium prolapsus, docuit Christum quidem esse ex duabus naturis, sed non in duabus, h. e. duas ante unitiorem fuisse naturas, unicam uero esse factam unius naturæ in alteram conversione.

*Monophysita*, quoque dicuntur, & *Jacobita*, a Jacobo Syro, qui hanc opinionem Eutychem in Oriente disseminavit.

*Monothelita*, unam statuebant in Christo voluntatem.

*Theopaschita*, dicebant, divinitatem Christi esse passam.

*Prædestinati* Deum ante prævisum lapsum hominis quosdam ad æternam vitam, quosdam ad infernum prædestinasse.

*Concilia œcumenica*, unum *Ephesinum*, quo Theodosio juniore imperante Nestorius damnatus est a 200. episcopis. *Chalcedonense* alterum, quod Martiano Imperatore habitum fuit. Convenerunt sexcenti & triginta patres Eutychem damnantes.

*Litania* usus introductus, raos psal-

len-



lendi per antiphona, historia passionis Christi quotannis in templis recitanda preces pro defunctis, unde Purgatorium: monachus incrementa.

*Acemeta*, erant monachi, dicti a *κοιμᾶω*, dormio, quia noctes & dies sacra officia peragebant uno nexu.

*Persecutio Vandalica*, qua Gensericus rex Vandalorum Arianus Christianos in Africa adflixit; Idem fecerunt filius ejus, Hunnericus, Alaricus, Gothorum rex, Odoacer Herulorum rex, & Artida Hunnorum flagellum DEI.

*Ampulla Rhemensis* cum S. chrismae per columbam rostro delata, cum Clodoveus, Francorum rex a Remigio esset baptizandus.

*Fœminæ pie & eruditæ*, Pulcheria, Eudoxia, Proba, Falconia, Hypatia philosopho, Eustochium.

## SÆCULUM VI. cognomine

*Eutybianum.*

Scriptores latini: *Fulgentius Afer*, Augustini discipulus.

*Marcus Aurel. Cassiodorus*, senator romanus

B 3

Be-

*Benedictus Ulmer*, reliquit regulas monachorum &c.

*Dionysius Exiguus*, abbas romanus.

*Facundus Hermdanensis* in Africa episcopus.

*Amator*, poeta & orator christianus.

*Victor*, episcopus Capuanus, Ammonii harmoniam latine vertit.

*Primasus*, Adrumeto episcopus.

*Liberatus*, eccles. Carthag. archidiaconus.

*Venantius Honorius Clementianus Fortunatus*.

*Gregorius*, archiepisc. Turonensis, historicus.

*Gregorius M.* episc. romanus, pius & eruditus, sed patronus & pater ceremoniarum in ecclesiam introducendarum.

*Isidorus junior*, Hispalensis dictus chronologus.

*Boethius*, philosopho-theologus.

*Jornandes*, sive Jordanes, episc. Ravennatensis, historicus.

Scriptores graeci, *Severus*, patriarcha Antiochenus.

*Ibco-*



*Theodorus*, eccles. Constantinop. lector, historicus.

*Procopius Gazæus*, Sophista.

*Simon Stylites* ab habitaculo, Junior ab ætate dictus.

*Procopius Palestinus*, rhetor & historicus.

*Anastasius Sinaita*, patriarcha Antiochenus.

*Joannes Scholasticus*, Climacus a libro quem scripsit, dictus.

*Eulogius*, patriarcha Alexandrinus.

*Joannes Cappadox*, ab abstinentia dictus jejunator.

*Leontius Bizantius*, monachus, scripsit contra Eutychianos.

*Evagrius Scholasticus*, histor. eccles. scriptor.

*Cultus sanctorum*, in primis S. Mariæ increvit; secta nova constituta, Purificationis & Annunc. Mariæ, consecrationes templorum, missæ super defunctis.

*Acephali*, erant secta, quæ sententiam concilii Chalcedonensis impugnabat. Cum ejus auctor ignoraretur,

tur, dicti sunt Acephali, quasi sine capite.

*Severus & Severita* erant Acephalorum adseclæ.

*Aphthardoteta*, seu Incorrupticolæ, Severitarum progenies, dicebant humanam Christi naturam ante passionem fuisse æque incorruptibilem, ac post resurrectionem.

*Agnostæ* docebant, τὸν λόγον in Christo omnia quidem novisse, sed humanitatem ejus multa ignorasse.

*Origenistæ*, adhuc habebant suam propaginem statuentes, damnatorum poenas habituras esse finem.

*Tria capitula*. sunt tres libelli, quos ediderunt tres patroni Nestorianismi, ne, concrematis Nestorii scriptis, simul hæresis ejus exstingueretur.

*Concilium Constantinop.* quod fuit œcumenicum ordine quintum. Eo damnata sunt tria illa capitula, Origenis, Eutychis, Arii, Macedonii errores.

*Certamen* de primatu inter Vigi-  
um



um, papam romanum & patriarcham  
Constantinopol.

*Aera christiana*, a Dionysio Exiguo  
ordinata & publicata.

*Juris Romani veteris collectio* per Tri-  
bonianum.

*Longobardorum ingressus in Italiam.*

PERIODUS III.

De

*Ecclesia per Pontifices Rom. &  
Muhammedanos pressa.*

SÆCULUM VII. *Monotheliticum.*

**I**oannes, *Philoponus* a studiorum assi-  
duitate dictus.

*Joannes Mulala*, chronographus.

*Hesy chius*, sive *Isychius*, patriarcha  
Hierosol.

*Theophylactus*, scripsit res gestas  
Imperat. Mauriti.

*Sophronius*, ex sophista & monacho  
patriarcha Hierosol.

*Jo. Moschius*, opus historicum con-  
didit.

B 5

An

*Andreas*, Damascenus, archiepisc.  
Cretensis.

*Georgius Pisides*, diaconus & charto-  
phylax Constantinop.

*Maximus*, impugnavit Monothele-  
tas.

*Eligius Lemovicensis*, Gallus, scriptis  
celebratus.

*Ildefonsus*, Hispanus, episc. Toleta-  
nus.

*Beda Venemibilis*, historicus, philoso-  
phus, theologus.

*Monotheletæ*, hæresin suam latius pro-  
pagarunt, cui se addixerunt Heraclius,  
Imperator Rom. & Papa ipse Hono-  
rius I.

*Pauliciani*, a Paulo quodam cogno-  
minati, Manichæorum errores de  
duobus rerum principiis resuscita-  
runt.

*Chazinzarii*, seu *Staurolatræ* cruce-  
tantum, quæ ipsis dicebatur Chazus,  
adorabant & colebant.

*Concilium Constantinopol. III.* inter-  
oecumenica ordine sextum, indixit  
Imperator Constantinus Pogonatus,  
anno



anno Chr. 680, ubi Monotheletæ damnati sunt.

*Synodus Quinifexta*, vulgo πενθέκτη, paucis post annis in palatio Imperatoris habita est, ita adpellata, ut esset quasi in supplementum Concilii V, & VI, in quibus nulli canones de disciplina, & moribus erant traditi.

*Bonifacius III.* Pontifex Rom. titulum episcopi œcumenici & primatum in ecclesia ab Imperatore Phoca obtinuit.

*Vitalianus* Papa anno 666. iussit, in ecclesiis omnia latino sermone fieri debere.

*Pantheon*, gentile festum in honorem omnium deorum, Romæ conversum est in πανάγων, in cultum sanctorum omnium, novo festo instituto. Purgatorii terror quoque cœpit.

*Mubammed*, Meccæ in Arabia deserta natus, ex camelorum pastore religionis Turcicæ auctor. Socii ejus in contexenda religione fuerunt Sergius, monachus Nestorianus, Joannes Antiochenus, Arianus, & Ab-

dias, Judæus. Sectæ dabant nomen,  
Musulmanni, h. e. fideles.

*Origo duorum Antichristorum.* In oc-  
cidente Papæ Rom, in Oriente Muham-  
medis.

*Schisma* græcam inter & latinam ec-  
clesiam de processione Spiritus S. a Patre  
& Filio.

SÆCULUM VIII. *Iconocla-  
sticum.*

*Bonifacius, Winefridus* patria lingua  
dictus, præco evangelii in Bojoaria &  
Thuringia, dein martyr.

*Willibaldus*, Bonifacii discipulus, epi-  
scopus Eistatensis.

*Alcuinus*, seu *Flaccus Albinus*, Be-  
dæ discipulus, Caroli M. magister & fi-  
liorum ejus præceptor.

*Paulus Warnefridus*, scripsit historiam  
Longobardicam.

*Trodulphus*, Italus, abbas Floriacen-  
sis, scriptis clarus.

*Fredegarius Scholasticus*, excerpta  
chronica collegit.

*Joannes*, a patria *Damascenus*, ab elo-  
quentia *Chrysorroas* adpellatus, pri-  
mum



num inter græcos theologiam construxit methodo Scholastica.

*Theophanes*, *Isaacius* a patre & *Confessor* a malis, quæ expertus est, cognominatus, chronologus.

*Georgius*, monachus Constantinop. chronologus.

*Tarasius*, patriarcha Constantinop.

*Cultus imaginum*, qui cum ingravesceret in ecclesia, Philippus Bardanes Imperator & Joannes patriarcha eas ex S. Sophiæ templo ejecerunt, promulgato hac de re edicto anno 713. Pontifice Cæsarem ea propter excommunicante. Constantinus Copronymus denuo imagines e templis sustulit anno 741.

*Concilium Constantinop. IV.* inter œcumenica VII. Copronymus & 338. episcopi imaginum cultum reprobarunt. Huic Concilio *Irene*, Impetratrix, Concilium Nicenum II. opposuit, ubi imaginibus cultus, osculatio, &c. decreta sunt.

*Synodus Francosurti ad Manum*, auspice Carolo M. convocatis 300. episcopi-

piscopis ex Italia, Gallia, Britannia & Germania *Felicitis* & *Elipandi* errores, itemque Nicænam II. Synodum condemnavit.

*Felix Urgelitanus*, Urgullæ in Pyrenæi montis jugo episcopus, & *Elipandus*, episc. Toletanus, dixerunt, Christum non esse proprium DEI Filium, sed adoptivum.

*Adelbertus*, hæreticus in Franconia, epistolam ineptissimam velut Jesu Christi e cælo missam divulgavit, jussitque populum orare; Merita Adelberti juvabunt nos.

*Clemens*, Adelberti adsecla, a Pontifice excommunicatus.

*Contentio* inter Bonifacium Winefridum & sacerdotes Bojoariæ de baptismo iterando, cum rudis quidam sacerdos infantem baptizasset hac formula: *Baptizo te in nomine Patriæ & Filia & Spiritua Sancta.* Bonifacius hunc rebaptizandum censuit, alii negarunt, negante etiam Zacharia, papa romano.

*Organa musica*, primum in Francia nota



nota, quorum exemplar Constantinus  
Imp. dono misit Pipino.

SÆCULUM IX. *Photianum.*

*Nicephorus*, patriarcha Constantinop.  
historicus.

*Theodorus Studites*, a monasterio, cui  
præfuit, sic dictus.

*Agobardus*, Gallus, varia opuscula  
collegit.

*Eginhardus*, Caroli M. Secretarius,  
dein Abbas.

*Freculphus*, episcopus Lexoviensis,  
chronologus.

*Ussuardus*, Gallus, Alcuini discipu-  
lus.

*Paschasius Ratbertus*, abbas Corbe-  
jensis.

*Bertramus* vel *Ratramus* monachus  
Corbejensis, impugnavit realem & sub-  
stantialem præsentiam corporis Christi  
in cœna.

*Walafridus Strabo*, Rabani discipu-  
lus, abbas.

*Hincmarus*, nobilis Gallus, episc.  
Rhemensis.

Re

*Remigius*, archiepisc. Lugd. Hincmari antagonista.

*Joannes Erigena*, Scotus de divisione naturæ scripsit.

*Gottoschalvus*, monachus natione Gallus.

*Anastastus*, abbas romanus & bibliothecarius.

*Haymo*, episc. Halberstadensis, scriptis clarus.

*Eulogius*, presbyter Cordubensis, martyr.

*Petrus Siculus*, scripsit historiam de Manichæorum hæresi.

*Rhegino*, monachus, Chronologus.

*Photius*, græcus, patriarcha Constantinop. librorum helluo incomparabilis, auctor schismatis inter ecclesiam græcam & latinam.

*Nicetas David Paphlago*, episc. in Paphlagonia, Photii antagonista.

*Methodius*, *Homologera* seu Confessor dictus.

*Theodorus*, *Abucara* dictus, Carix archiepisc.

*Basilus Macedo*, Imperator Constantin.



stantinop. scripsit exhortationem ad Leonem filium, orationes & epistolas.

*Theoda*, mulier Suevica, pseudoprophetissa.

*Concilia tria Constantinopolitana*, primum Michael Imperator convocavit, ubi Ignatii ejectio confirmata, & Photius in ejus locum eVectus: secundum Basilius Macedo indixit, in quo Photio depulso, Ignatius fuit restitutus; tertium, quo post mortem Ignatii Photius patriarchatum rursus adeptus est.

*Joanna VIII.* papissa romana, sexum mentita.

*Anscharius*, archiepisc. Hamburgi, in Dania & Svecia evangelista.

*Legende aureæ*, h. e. vitæ sanctorum Evangelii iam æquiparari cœperunt.

*Leo III.* Papa primus canonizationem sanctorum introduxit.

*Anglia sedi papali subjecta*, ex qua domatim singulis annis colligebatur nummus argenteus, postea nominatus *denarius Petri*.

SÆCULUM X. *obscurum.*

*Simeon, metaphrastes & Logotheta* dictus, græcus scriptor.

*Constantinus Porphyrogeneta*, Imperat. Constantinop. narrationem scripsit de imagine Christi ab ipso Salvatore ad Abgarum missa.

*Nicon*, Armenus gente, de Armeniorum religione scripsit.

*Saidas*, patriarcha Alexandrinus, celebris auctor.

*Eutychius*, medicus & chronologus, scripsit lingua Arabica.

*Moses Barcephala*, episcopus Syrus de Paradiso scripsit librum.

*Oecumenius*, Nov. Test. scholiastes græcus.

*Suidas*, celebris grammaticus & philologus, lixici auter.

*Odo*, gente Francus, abbas, varia opuscula compilavit.

*Ratherius*, episc. Veronensis, sermonum sacrorum scriptor.

*Smaragdus*, abbas S. Mich. ad Mosam, diadema monachorum de vitiis

fu-



fugiendis & virtutibus tenendis composuit.

*Burchardus*, patria Hassus, episc. Wormatiensis, canonum collector.

*Luitprandus*, Italus, historicus & chronologus.

*Wuikindus*, monachus Corbejenfis, scripsit de rebus Saxonum.

*Notgerus* episc. Leodiensis, scripsit historiam episcoporum Leod.

*Controversiæ*, motæ sunt de processione Spiritus S. de jejuniis Sabbathi, de azy-  
mis, de purgatorio.

*Simonia* in Germania valde invaluerat, quam Henricus Auceps exstirpare studuit.

*Festum omnium animorum*, institutum.

*Sacramentum Cæna* integrum adhuc fuit datum laicis.

*Otto I.* jus sibi vendicavit constituendi & abrogandi pontifices.

*Synodus Erfordia* in Thuringia anno 935. decrevit, ut natalitia XII. apostolorum sancte celebrarentur.

*Synodus Romana*, qua anno 996. Ct-

to III. Septemviros Princeps Electores instituit.

*Hungari*, in Germaniam effusi, ab Henrico Aucupe prostrati.

*Mistivous*, rex Vandalorum, in Christianos sæviit gravissime.

*Rollo*, Normannorum dux, tyrannus in Christianos, dein conversus.

*Marchionatus* primum in Germania instituti sunt.

*Hatto*, archiepisc. Mogunt. a muribus devoratus.

*Kossida*, abbatissa Gandersheimensis poetria.

PERIODUS IV.

*Qua Ecclesia gemit sub jugo Romano & Saraceno-Turcico.*

SÆCULUM XI. *Hildebrandianum.*

**S**criptores græci: *Nilus Archimandrita.*

*Nicetas Peñtoratus, Michael Cerularius, Simeon junior.*

*Theophylactus*, archiepisc. Bulgarorum scripsit commentarios.

Ni-



*Nicetas Serron*, archiepisc. Heraclensis.

*Georgius Cedrenus*, composuit Annales ab O. C.

*Jo. Scylitzes*, scripsit compendium historiae.

*Jo. Xiphilinus*, edidit decreta de sponsalibus & nuptiis.

Scriptores *latini*: *Fulbertus*, episc. Carnotensis.

*Berengarius Turonensis*, dialecticus facundus.

*Hermannus Contractus* a membrorum debilitate dictus.

*Glaber Radolphus*, monachus ordinis Benedicti.

*Humbertus Cardinalis*, episc. Sylvæ Candidæ.

*Lanfrancus*, Italus, archiepisc. Cantuariensis.

*Anselmus*, archiepisc. Cantuariensis, scripsit multa.

*Petrus, Damiani*, cognominatus a fratris sui nomine, quod eundem parentis loco haberet, episcopus & Cardinalis.

Ma-

*Marianus Scotus*, monachus Fuldenſis  
chronologus.

*Lambertus Schaffnaburgensis*, mona-  
chus Hirſfeldenſis, historicus.

*Adamus Bremensis* canonicus, auctor  
hiſtoriæ eccleſiaſticæ.

*Benno*, gente Germanus, vitam Hilde-  
brandi ſcripſit.

*Ivo*, Carnotenſis epiſcopus, volumen  
Decretorum compoſuit.

*Gregorius VII.* ſeu *Hildebrandus*, fabri  
ferrarii filius, Papa.

*Bruno*, auctor ordinis Carthuſiano-  
rum.

*Joannes Micrologus*, ſcripſit observa-  
tiones eccleſiaſticas.

*Hildebertus de Lavardino*, archiepiſc.  
Turonenſis, Berengarii diſc.

*Controverſia*, de vera corporis & ſan-  
guinis Chriſti præſentia in S. Cœna,  
quam *Berengarius* negavit, *Lanfranco*  
adfirmante.

*Stephanus Scholaſticus* & *Liſei*us ma-  
nichæiſmi reſtauratores in Synodo Au-  
relianenſi damnati & combuſti.

*Rozelinus*, adſeruit tres perſonas  
Dei-



Deitatis ita a se invicem esse separatas,  
ut sunt tres angeli.

*Hildebrandus* imperatorem Henricum IV. citat Romam, regno exiit & illud conferendum decernit Rudolpho, Duci Sveviæ. *Henricus* Wormatiæ deponendum censet *Hildebrandum*.

*Bellum sacrum* susceptum fuit ad Palestinam infidelibus eripiendam, magno consensu Principum & Electorum.

*Peregrinationes*, in terram sanctam inter sanctissima opera relatæ sunt, quare 7000. homines simul eo profecti.

*Novi ordines* monachorum. Vallis Umbrosæ Cisterciensium, Crandimontensium, Flagellantium, Hospitaliorum.

*Hamoicus*, rex Normannorum in Angliam impetum faciens, in urbe Eboracensi 1100. sacerdotes trucidavit.

*Andreas*, rex Hungariæ, Christianismum in Hungaria propagat.

*Guido Arentinus*, monachus, novam excogitavit cantandi rationem; Ut, Re, Mi, Fa, Sol, La.

*Ma-*

*Matthidis*, comitissa totius Longobardiae & Lotharingae, turpissimam habuit consuetudinem cum Hildebrando.

*S. Cunigunda*, Uxor Henrici II. Imperatoris, quæ virginitatem in matrimonio servasse dicitur.

*Ducatus Hungariae* in regnum ab Ottone III. erectus.

SÆCULUM XII. *Waldense.*

Scriptores *græci*: *Eustratius*, metropolitā Nicenus.

*Eusbymius Zigabenus*, monachus scripsit Panopliam Fidei.

*Joannes Zonaras*, monachus, annalium scriptor.

*Anna Commena*, composuit XV. libros Alexiadum, h. e. de rebus gestis Alexii Commeni, Imperatoris Constantionop. patris sui.

*Michael Glycas*, Siculus, annales quadripartitos reliquit.

*Nicetas*, philosophus Byzantinus.

*Georgius Metropolitā*, scripsit adversus Latinos.

*Constantinus Harmenopulus*, nomophylax, scripsit *πρόχειρον νόμων*.

Ba-



*Basilius Arobidenus*, scripsit de unione ecclesiarum.

*Joannes Cinnamus*, grammaticus & historicus.

*Theodorus Balsamon*, commentatus est in Canones Apostolicos.

*Latini scriptores*, iique *Dogmatici*:  
*Radulphus Ardeus*, Pictavus.

*Odo Cameracensis*, episcopus: ejusliber de blasphemia in Spiritum S.

*Rupertus, Tuitiensis* abbas, transubstantiationem negavit.

*Bernardus*, nobilis Burgundus, abbas Claravallensis, vir apostolicus, theologus mysticus, ob scripta sua celebratissimus.

*Petrus Venemibilis*, abbas Cluniacensis, nobilis Aquitanus, ex milite primum monachus, scripsit contra eos, qui dixerunt, Christum se nunquam in Evangelio aperte dixisse Deum.

*Petrus Abelardus*, nobilis Gallus, argutiarum philosoph. plenus, minus sobrie de mysterio Trinitatis philosophatus est, itemque Porretanus.

C

Pe-

*Petrus*, gente Lombardus, Magister sententiarum, dictus, episcopus.

*Petrus Comestor*, historiam sacram libris XVI. composuit.

*Petrus Blesensis*, auctor variorum opusculorum theologicorum,

*Gratianus*, construxit e patrum sententiis, Paparum decretis & conciliorum canonibus opus, cui nomen Decretum Gratianum.

*Hugo de S. Victore*, annotationes fere in tota Biblia fecit.

*Richardus de S. Victore*, Bernardi amicus, theologus mysticus.

*Hugo Etherianus*, scripsit adversus græcos de processione Spiritus S.

*Joachimus*, abbas Florensis, commentator in Esaiam, Jeremiam.

Historici: *Siegebertus*, Gemblacensis monachus, chronologus.

*Wilhelmus Malmesburiensis*, scripsit de gestis regum Angliæ.

*Jo. Saresberiensis*, episcopus Carnontensis.

*Gothofredus Viterbiensis*, scripsit  
chro;



chronicon universale, Pantheon dictum.

*Otto, Frisingensis* episcopus, libros VII. chronicorum scripsit ab O. C.

*Helmodus*, presbyter Lubecensis, auctor chronici Slavorum.

*Guilielmus Tyrius*, archiepisc. Tyri scripsit de bello sacro libb. XXIII.

*Scholastica theologia*, cujus primus pater fuit *Lanfrancus*, dein *Petrus Abelardus*, cum discipulo suo Lombardo secuti. Ætates hujus theologiæ constituuntur tres, *vetus* a Lanfranco ad *Albertum Magnum*, ab anno 1020. usque ad annum 1220. *media* ab Alberto ad *Durandum* h. e. ad annum 330. *nova* a Durando usque ad Lutherum.

*Petrus Waldus*, civis Lugdunensis, ex mercatore theologus, regimini papæ se subtraxit, Scripturæ S. intentus, hinc Waldenses.

*Communio sub una specie* hoc ævo introducta: indulgentiæ, merita vitæ monachalis, cultus & miracula reliquiarum.

*Bogomili*, erant secta e Manichæorum & Messalianorum conflata.

*Tanchelinus*, aliis *Tandemus*, ministerii sacerdotum & S. cœnæ efficaciam negavit, vitam agens sceleratissimam.

*Petrobusiani*, a Petro de Bruis dicti, baptismum sine propria fide salvare, negaverunt. Manichæismus quoque eis imputatur.

*Arnaldista*, Arnaldus Brixienfis, Abelardi discipulus, statuerunt clericos, possessiones tenentes, salvari non posse.

*Apostolici*, homines illiterati, apostolicam vitam affectantes, damnabant conjugium, ordines ecclesiasticos, esum carniæ.

*Eudo de Stella*, Britannus, jactitavit se judicem vivorum & mortuorum.

*Alexander III.* papa, dicitur Friderico Barbarossæ insultasse Venetiis, dicens: *super aspidem & basiliscum ambulabis.*

*Novi ordines*, Præmonstratenses, Car-



Carmelitæ, Dominicani, Mendicantes, Templarii, qui Hierosolymis prope templum habitantes peregrinos contra Turcas defendebant: Joannitæ, qui xenodochium Hierosolymis juxta sepulcrum Domini custodiebant.

*Concilium Lateranense*, inter œcumenicum nonum, quo Henricus V. cum papa Calixto II. conciliatus est.

*Concilium Lateranense II.* quo Innocentius II. Anacletum II. papa papam damnat, itemque Arnaldum de Brixia, & Petrum de Bruis. Vocatur œcumenicum X.

*Concilium Lateranense III.* Waldenses & Albigenses ejecit ex ecclesia, ita dicti, quia in Vasconia Albigensi degebant. *œcum. XI.*

*Fridericus I.* a Papa Alexandro III. excommunicatus.

*Dominicus*, auctor Dominicanorum, in vexandis Waldensibus Pontificis adfidus adjutor.

*Conversio Pomeranorum* per Ottonem, episcop. Bambergensem, item

14 PART. II. PER. IV. SEC. XII.

Livonum , Norvvegorum , Finno-  
rum.

*Rudolphus*, monachus, persecutor  
Judæorum in Germania & Gallia.

*Avicenna & Averrhoes*, medici &  
philosophi in Hispania.

SÆCULUM XIII. *Scholasticum.*

Scriptores græci: *Nicetas Acomi-  
natus*, Choniates a patria dictus, an-  
nales scripsit in libros XXI. distin-  
ctos.

*Theodorus Lascharis*, junior, cogno-  
mine *Ducas*, theologus.

*Nicephorus Blemmida*, theologus.

*Georgius Acropolita* adpellatus, chro-  
nologus.

*Jo. Beccus*, ecclesiæ Constantinop.  
chartophylax, theologus.

*Georgius Metochita*, Becci sym-  
mysta.

*Georgius Pachymeres*, res Constanti-  
nop. libris XIII. scripsit.

Latini, iique theologi; *Guilielmus  
de Seliniaco*, episcopus.

*Franc-*



*Franciscus Assisus*, Franciscanorum auctor.

*Antonius de Padua*, auctor concordantium moralium in Biblia.

*Guilielmus, Parisiensis* episcopus, tractata, morales reliquit.

*Raymondus de Pennaforti*, ob liberalitatem Pater pauperum adpellatus, summam casuum & libr. V. Decretalium congeffit.

*Alexander ab Hales*, gente Anglus, Doctor *irrefragabilis* & Doctor doctorum vocatus, Bonaventuræ præceptor.

*Joannes de S. Egidio*, ob morum doctrinam *suavissimus moralizator* dictus, gente Anglus, theologus Parisiensis.

*Egidius Romanus*, Doctor *fundatissimus* dictus, quod in philosophia & theologia scholastica excelleret.

*Edmundus*, cognomento *Virgo*, archiepisc. Cantuariensis.

*Robertus Groshead*, seu *Capito* dictus.

*Hugo de S. Caro*, commentator in

universa Biblia, & primus inventor  
concordantiarum Biblicarum.

*Robertus de Sorbonna*, collegii Parisi-  
ensis ab ipso nominati auctor.

*Reinerus Sachonus*, Waldensium, qui  
& pauperes de Lugduno adpellantur,  
primo promachus, dein desertor & in-  
quisitor.

*Thomas Aquinas*, Italus illustri familia,  
Doctor Angelicus dictus.

*Albertus Magnus*, Aquinatis præce-  
ptor, episc. Ratisbonensis, Suevus.

*Bonaventura*, episc. Albanensis, Do-  
ctor Seraphicus dictus.

*Nicolaus Hanapus*, Biblia Pauperum  
compilavit.

*Guilielmus Peraldus*, summam de vitiis  
& virtutibus reliquit.

*Guilielmus Durantes*, episc. Nimatensis,  
Speculator dictus. Celebris ejus est  
sententia de S. Evcharistia; Verbum au-  
dimus, motum sentimus, modum nesci-  
mus, præsentiam credimus.

*Raymundus Martini*, ebraice, chaldai-  
ce, & Arabice doctus.

*Jacobus de Voragine*, archiepiscop.

Ge-



Genuensis historicus & theologus.

*Jo. de Parisiis*, theologus Parisiensis.

*Richardus de Mediavilla*, Anglus, Doctor solidus dictus.

*Armandus de bello viso*, Postillam in psalmos reliquit,

Historici: *Gervasius Tilberiensis*, autor chronicæ de regno Gothico.

*Rodericus Ximinius*, archiepisc. Toleranensis, de rebus Hisp. scripsit,

*Conradus a Lichtenau*, abbas *Urspergensis*, chronologus.

*Petrus de Vineis*, Cæsaris jura adversus Papam defendit.

*Saxo Grammaticus*, libris XVI. historiam Danicam elaboravit.

*Mattheus Paris*, historiam Anglicanam scripsit.

*Vincentius Bellovecensis*, Speculum quadruplex formavit doctrinale, historiale, naturale & morale.

*Albertus Stadenfis* cœnobii abbas, chronologus ab O. C. ad 1256.

*Martinus Pelonus*, archiepisc. Gnesensis, a nato Christo ad 1177.

*Almaricus*, clericus Parisiensis, hæ-

reſeos a pontificiis injuſte accuſatus.

*Stedingi*, ſecta in inferiori Saxonia, blaſphemans Deum.

*Flagellantes*, in Italia orti 1260. mire flagellis ſe cædebant.

*Circumcelliones*, pontificem adpellabant hæreticum, episcopos & prælatos Simoniacos, abuſusque multos reprehendebant.

*Eratricelli*, Circumcellionum imitatores, a Bonifacio VIII. rejecti.

*Arnoldus de Villa nova*, ſtatuit, totam eccleſiam a diabolo ſeductam & apoſtaſiam in toto Chriſti corpore regnare.

*Beguardi & Beguina*, illimares, hæ ſceminæ, Franciſcanorum propago, perfectionem ſtatuebant in hac vita.

*Guilielmus de S. Amore* librum ſcripſit de periculis noviffimorum temporum, in eoque perſtrinxit monachorum hypocryſin & ignaviam, quare damnatus eſt ab Alexandro IV.

*Concilium Lateranenſe IV.* œcumenicum XII. contra Waldenſes & pro do-



dogmate Trassubstantiationis habitum  
& confessione privata.

*Concilium Lugdunense I.* œcum. XIII.  
quo Fridericum II. diris devovit Inno-  
centius IV. & expeditiones cruciatis in  
Palæstinam decrevit.

*Concilium Lugd. II.* œcum. XIV, a  
Gregorio X. institutum ad unionem ec-  
clesiæ latinæ cum græca ; sed ea fuit  
subdola.

*Innocentius IV.* Ludovico, Galliarum  
regi titulum christianissimi confirmavit,  
quod expeditionis sacre caput constitu-  
tus esset.

*Gregorius X.* autor Conclavis, quo  
Pontifices eligi debent.

*Bonifacius VIII.* intravit ut vulpes,  
regnavit ut leo, mortuus est ut canis,  
Propter sacram auri famem Jubileum  
instituit.

*Controversia* inter Dominicum &  
Franciscum ; illius asseclæ voeantur  
Prædicatores, Prediger, Münche ; hu-  
jus ; Minoritæ, Baarsfüßer.

*Rosarium*, est Psalterium de beata  
virgine, cujus Autor Dominicus,

*Liber conformitatum*, in quo vita Francisci cum vita Christi conformatur, sub pœna hæreseos a Papa jubetur adprobri.

*Festum corporis Christi*; Urbanus IV. suafu Aquinatis instituit.

*Officium Inquisitionis*, ubi sola accusatio facit hæreticum & condemnat.

*Vespera Sicula*, quibus Galli tota Sicilia à 1282. secunda Paschatis-feria ad interneccionem trucidati sunt.

*Judei* è tota Gallia ejecti edicto Ludovici IX. & Philippi Pulchri.

*Fabula de Judæo* tempore Passionis Christi vagabundo.

*Translatio ædiculæ B. Virginis*, in qua Filium Dei concepit, per angelos ex urbe Nazarethi in Dalmatiam & inde in Italiam.

*Epistola*, cœlo a. 1200. delapsa Hierosolymis de sabbato sanctific.

SÆCULUM XIV. *Wiclesianum*.

Græci scriptores: *Theodorus Metochita*, hist. romanæ scriptor.

*Nicephorus Callistus*, historiam eccles. ex aliis congeffit.

Bar-



*Barlaam*, ad græcos transiit & Papæ primatum impugnavit.

*Mattheus Hieromonachus*, scripsit syn- tagma canonum.

*Jo: Cantacuzenus*, ex nobili Byzantino Imper. Constantinopl. & postea monachus factus Historiam Byzantinam scripsit.

*Nicephorus Gregoras*, hist. Byzantinam libris XI. conscripsit.

*Manuel Chrysoloras*, post 700. annorum barbariem in Italia studium græcarum litterarum excitavit.

*Gregorius Palamas*, Nilus Metropolitæ, Georgius Codinus.

Latini: *Duns Scotus*, Doctor subtilis nominatus, primus de immaculata B. Virginis conceptione dogma defendit.

*Franciscus Mayronius*, Doctor acutus, aliis illuminatus dictus.

*Nicolaus de Lyra*, ex Judæo christianus, Doctor planus & utilis adpellatus commentator in Biblila, de quo proverbium: Si Lyra non lyrasset, totus mundus delirasset.

*Petrus Aureolus*, Doctor *facundus* nominatus.

*Jo. Bassolis*, Doctor *illuminatissimus* dictus, *Dunsii* discipulus.

*Durandus* a *S. Portiano*, Doctor *resolutissimus* cognominatus.

*Guilielmus Occam*, Doctor *singularis* & *venerabilis* inceptor dictus, *Scoti* discipulus, postea antegonista, *Papæ* contrarius.

*Marsilius Patavinus*, scripsit librum *Defensor pacis*, inscriptum.

*Jo. Wiclif*, professor *Oxonienſis*, *curiæ romanæ* vitia taxavit.

*Jo. Ruysbrochius*, gente *Belga*, Doctor *divinus* nominatus.

*Thomas Bradwardinus*, Doctor *profundus* dictus, prof. *Oxonii*.

*Brigitta*, gente *Sueca*, regia sanguine prognata, soluto matrimonio, in quo septem liberos genuerat, vitam monasticam amplexa, *Romæ* libros VIII. *Revelationum* & alia scripsit.

*Catharina Senensis*, *Senis* in *Italia* a. 1347. nata, cujus dialogi de providentia Dei, epistolæ & orationes exstant,

*Idi-*



Historici: *Franciscus Petrarca*, historicus, philosophus, orator. *Suffridus*, *Eberhardus*, *Marinus Sanudo*, *Petrus de Dusburg*, *Cames Aligerius*, *Je. d. Becka*, *Albertus de Argentina*.

*Thomistæ*, erant *Aquinatis* discipuli, quos impugnabant *Scotistæ*, *Dunsi* adfectæ, ab utrisque dissentiebat *Guilielmus Occam*, cujus discipuli adpellati sunt *Nominales*, quia contendebant cum *Realibus* in academia *Parisiensi* an nomina, an res in prædicabilibus & prædicamentis essent?

*Contentio* inter *Barleamum* & *Palamam*, theologos græcos de lumine in monte *Thabor* Christo circumfuso, an illud increatum & coæternum *Dei* lumen fuerit.

*Lolhardi* a. 1315. a *Lolhardo* *Waltero* nomen indepti, missam & baptismum contemserunt, vagantes per *Germaniam*.

*Cæcus Asculanus*, adrogum damnatus, quia stellarum influxui fatalem necessitatem tribuebat, cui *Christus*

quo.

quoque fuerit obnoxius. Caroli, ducis Calabriae fuit Astrologus.

*Eckardus*, ordinis Prædicatorum, errores 27. disseminavit, Deum blasphemia laudari, hominem in Deum posse convertere.

*Jo. de Mercuria*, tradidit inter alia, Deum esse causam peccati.

*Nic. de Ullricuria*, philosophiam theologiæ admiscens hæreticus factus.

*Reghardus Bertholdus de Rotzbach*, docuit, Christum in cruce desperandum maledixisse Mariæ, combustus est Spiritu.

*Martinus Consalvus*, somniavit, se fratrem Michaelis Archangeli, Virgo de Anglia, dixit Spiritum S. incarnatum fuisse ob sexum muliebrem.

*Palamita*, Georgii Palami progenies, *νοῦχασαί* seu Quietistæ dicti, quietem præ se ferebant, absurde orantes.

*Concilium Vienna*, Allobrogum, 1311. contra Fratricellos &c.

*Ordo Templariorum*, seu fratrum

Man-



Mansionis a Balduino II. rege Hierosol. institutus & à Papa Honorio II. confirmatus, & deinceps in concilio Viennensi abolitus, multis eorum necatis.

*Clemens V.* Papa, sedem Papalem Avinionem transtulit.

*Benedictus XII.* pistoris vel molitoris Galli filius, de quo dicitur:

Hic situs est Nero, laicis mors, vipera ciero.

Devius a vero, cupa repleta mero.

*Clemens VI.* jubileum in 50. annos reduxit.

*Certamen 50. annorum*, de papatu inter Urbanum VI. & Clementem VII. quibus mortuis Papatus triceps factus est, cum per factiones diversas *Joannes XXIII.* *Gregorius XII.* & *Benedictus XIII.* eligerentur. Duravit hoc schisma ad Concilium Constantiense, in quo Martinus quintus Papa constitutus fuit.

*Bernardus Politianus*, monachus Senensis, Henricum VII. imperatorem,

ex-

exhibita ipsi venenata hostia, necavit.

*Henricus II.* rex Angliæ, virgis cæsus ob necem Thomæ Cantuar.

*Aurea Bulla* a Carolo IV, Imperatore 1356. publicata.

*Wenceslaus*, Imp. imperii regimine exutus, exauctoratus.

*Academia nouæ*, Coloniensis, Heidelbergensis, Pragensis, Erfurtenensis, instituta.

*Jagello*, dux Lithuanix cum subditis suis conversus.

*Pixis nautica* inventa & pulvis pyrius.

*Bartolus & Baldus*, studium jurisprudentix excitarunt.

SÆCULUM XV. Synodale, seu  
*Hufficum.*

Scriptores latini, iique dogmatici;  
*Petrus de Alliaco*, episc.

*Jo. Gerson*, Doctor Christianissimus appellatus.

Jo,



*Jo. Capreolus*, doctrinæ Thomisticæ defensor.

*Franc. Zabarella*, Cardinalis philosophus.

*Jo. Hussus*, & *Hieronymus Pragensis*, evangelii præcones, combusti Constantiæ, quorum discipuli *Calixtini* adpellati, alii *Thaboritæ* ab oppido Thabor, alii *Orphani*, alii *Piccardi*.

*Henricus Kalteisen*, in Concilio Basil. peroravit contra Hussitas.

*Nicolaus de Cusa*, seu *Cusanus*, papæ auctoritatem defendit.

*Laurentius Justinianus*, Venatorum episcopus, mysticus.

*Laurentius Valla*, latinæ lingæ illustrator.

*Jo. Capistranus*, concionator vagabundus contra Hussitas.

*Alphonsus Tostatus*, episc. Abulensis, commentator in S. Script.

*Gabriel Biel*, prof. Theol. Tubingæ, commentator in IV. libr. sent.

*Jo. de Turrecremata*, theol. & juris consultus.

*Dionysius Caribussianus*, Belga, vir doctus & sanctus. Hic.

*Hieronymus Savanarola*, ob veritatem combustus.

*Thomas à Kempis*, mysticus.

*Jo. Picus, Mirandula Comes*, ob ingenii excellentiam Phœnix dictus.

*Marsilius Piinus*, philosophus Platonicus & Theologus.

*Antonius Florentinus*, Angelus de Clavasio, Henricus de Hassia.

*Paulus Carthagena*, à S. Maria, Augustinus de Roma, Bessarion, Trapezuntius, Messethus, presbyter Misnensis.

*Hermolaus Barbarus*, Patriarcha Aquilejensis doctus.

*Thomas Netterus*, Jac. Perezus, Raymondus de Sabunde, Historici latini: *Flavius Blondus*, Jo. Froissardus, Theodoricus de Niem, Poggius Brandolinus, *Wernerus Rolwinck*, seu Rolwinck de Laer, Westphalus, Baptista Platina, Aeneas Sylvius, Gobelinus Persona, Petrus de Natalibus, Jacobus Wimphelingus; Antonius Bonfinius, Jo. Annius Viterbiensis, Marc. Ant. Sabellicus, Robertus Gagu-

P  
guin  
Cam  
G  
Mac  
gius  
Mar  
orgi  
pezu  
C  
mini  
fueri  
g  
pa f  
ctus  
A  
quid  
secla  
P  
Hu  
G  
ctam  
adju  
gæ.  
F  
smu  
A  
39



guinus, Jo. Nauclerus, Jo. Antonius Campanus.

*Græci*: Simeon, Josephus Bryennius, Macarius Macres, Jo. Cananus, Georgius Phranza, Demetrius Chrysolars. Marcus Eugenicus, Jo. Eugenicus, Georgius Gemisthus Pleto, Georgius Trapezuntinus, Hilario, Ducas &c.

*Controversia* inter Franciscanos & Dominicanos: an conceptio virginis Mariæ fuerit immaculata?

*Questio* inter ipsos Pontificios: an Papa supra Concilium, an vero illi subiectus esse debeat?

*Adamita*, quorum Auctor Piccardus quidam se Dei filium mentitus est, & adsecclas suos Adamitas vocari iussit.

*Petrus Dresdensis* & Jac. Misnensis, Hussi imitatores.

*Guiliel. de Hildernissen*, condidit sectam, Hominum intelligentia dictam, adjunctus Ministerio Ægidii Cantoris, Belgæ.

*Hermannus Ruisvick*, Hagæ Epicureismum disseminavit.

*Fossarii*, die Grubenhaimer, secta in  
Bo-

Böhemia, noctu conveniens in speluncis & libidinem exeroens.

*Concilium Pisanum*, œcum. ad tollendam schisma inter Antiapas: *Constantiense* a Sigismundo Imp. indictum propter Hussum.

*Concilium Senense*, ob ecclesiæ reformationem & unionem cum græca: *Basileense*, œcumenicum idque celebratius.

*Sixtus V. jubileum* reduxit ad annos XXV.

*Innocentius VIII.* de quo distichon:

Octo nocens pueros genuit, totidemque puellas,

Hunc merito poterit dicere Roma patrem.

*Pugna Varnensis*, in qua ob perfidiam Christiani a Turcis cæsi.

*America detecta*, a Christoph. Colombo 1492.

*Typographia inventa*, Moguntix anno 1440.



PERIODUS V.

*Quæ est Ecclesia repurgata.*

SÆCULUM XVI. *Reformatum.*

**J**O. *Reuchlinus*, sive *Capnio*, Jo. *Trit-*  
*hemius*, *Albertus Cranzius*, Jo. *Lud.*  
*Vives*, *Baptista Mantuanus*, Jo. *Aventi-*  
*nius*, *Jac. Clichtoveus*, *Guil. Budæus*,  
*Erasmus Roterod.* *Petrus Galatinus*, ex  
*Judæo Christianus*, *Franc. Ximenius*,  
*Thomas Morus*, *Petrus Mosellanus*  
*Melanchton*, *Spalatinus*, *Bugenhagi-*  
*us*, *Major*, *Vitus Dietericus*, *Cruciger*,  
*Bucerus*, *Brentius*, *Urbanus Regius*,  
*Mörlinus*, *Weller*, *Pfeffinger*, *Schne-*  
*pfius*,

*Jo. Tezelius*, *Pirnensis*, indulgentias  
vendit in Germania.

*Lutherus*, a. 1517. Cal. Novembr.  
theses 95 contra *Tezeliu* public.

*Jo Eccius*, disputat cum *Carolsta-*  
*dio* de libro arbitrio; cum *Luthero*  
de primatu *Papæ*. Pontifex *Leo X.*  
*Lutheri* libros *Romæ* cremari jubet:

Lu-

Lutherus Wittebergæ extra portam jus Pontificium seu canonicum Vulcano tradit.

*Comitia Wormatiensia*, 1521. indicta, quibus Lutherus citatus interfuit, veritatem professus a Carolo V. proscriptus in arce Wartenburg degit. Luthero absente Wittebergæ aliqui fanatico spiritu abticipiuntur, Anabaptistæ postea dicti, Thomas Munzerus, Storch, Stubner, Carolstadius.

*Henricus VIII. Anglia rex*, scribit contra Lutherum, Papam defendens.

*Ulricus Zwinglius, & Jo. Oecolampadius*, in Helvetia reformant, sed a. 1525. dissentiunt a Luthero in doctrina de Sacena. Hoc schisma auxit Casparus Schwencfeldus, nobilis Silesius.

*Bellum rusticorum*, in Thuringia Anno 1525. cujus autor Munzer.

*Suecia & Dania* recipiunt doctrinam evangelii.

*Comitia Spira* indicta 1529. jubent, ne religio Pontificia mutaretur, contra quod Principes Germaniæ protestati sunt. Hinc Protest.

Cot.



*Colloquium Marpurgense*, a Philippo, Hassiæ Landgravio indictum 1529. ad tollendum dissidium in puncto S. Cœnæ.

*Comitia Augusta*, Vindelicorum, ubi Aug. Confessio exhibita anno 1530. quam formarunt Lutherus, Melancthon, Jonas, Bugenh.

*Jo. Calvinus & Theodorus Beza*, Zvvinglii imitatores.

*Jo. Bockel*, anabaptista Monasteriensis, sartor Leidenfis.

*Concilium Mantua*, indixit Papa: at principes Germaniæ convenerunt Smalcaldiæ, & fœdus inierunt. Hinc bellum, quo pius Elector Saxon. Jo. Fridericus victus, captivusque adductus.

*Mauritius*, Dux Saxonie Misena, Mersburgi & Portæ scholas ordinat.

*Ignatius Lojola*, condidit ordinem Jesuitarum.

*Hermannus*, archiepisc. Col. recipis evangelium & excommunicatur.

D

In-

*Inquisitio* contra Judæos, Mauros & Lutheranos in Hispania.

*Interim*, est formula religionis a Pontificiis obrusa, sed repudiata.

*Adiaphorista* erant e Protestantibus, qui mitius sentiebant de *Interim*.

*Andreas Osiander* statuit, Christum esse justitiam nostram modo secundum diuinam naturam. *Stancarus* secundum humanam.

*Michael Servetus*, impugnat Christi deitatem, Genevæ comburitur.

*Pax religionis*, Augustæ Vindel. Protestantibus data 1555.

*David Georgius*, Delfensis, fanaticus: *Bernardus Ochinus*, hæreticus.

*Laelius & Faustus Socinus*, Photinianismum suscitaverunt.

*Concilium Tridentinum*, cœpit 1546. die VII. Januar. & duravit annos XVII.

*Victorinus Strigelius*, *συνεργιστὴν* hominis statuit in conversione sua.

*Math.*



PART. II. PER. III. SEC. XVI. 75

*Matth. Elacius*, peccatum originis habuit pro substantia hominis.

*Gregorius XIII.* Calendarium novum componi iussit.

*Formula Concordiæ*, 1580. publicata, ab Helmstadiensibus oppugnata.

*Colloquium servestæ*, Quædlinburgi, Hertzbergæ institutum.

*Liga sancta*, factio in Gallia ad ever- tendos Protestantes instituta.

*Samuel Hubertus*, electionem univer- salem ad vitam æternam statuit.

*Concilium Thoruniense*, adprobat con- sensum Sendomiriensem.

SÆCULUM XVII. Syncretisticum  
& Eristicum.

*Colloquium Ratisbonense* 1602. inter Pontificios & Lutheranos.

*Jo. Piscator, Reformatus*, statuit Chri- sti obebientiam activam nostram justifi- cationem non ingredi, quæ sententia rejecta a Gallis.

*Ludovicus Molinus*, Hispanus, Pela- gianismum suscitans.

*Esaias Stiefelius & Ezechiel Meth*, enthusiastsæ in Thuringia.

*Fratres roseæ crucis, Rosen-Creuzer*, quorum origo dubia.

*Henricus Boëtius*, prof. Helmstadiensis, fructum resurrectionis Christi impiis pariter ac piis attribuit.

*Donawerda* a Cæsare proscripta & Bavaro tradita ob repudiatos ritus.

*Jacobus Arminius*, reformatus, dissentit quinque articulis a sua ecclesia, cui se opponit Gomarus, hinc Gomaristæ & Arminiani.

*Unio Evangelicorum*, s. Protestantium. Hæc Suecorum instituta.

*Henricus IV.* rex Galliarum, necatur a Fr. Navalliac, Jesuita.

*Valentinus Weigelius*, & Jac. Böhme, tutor Görlizensis.

*David Pareus*, scripsit Irenicum, sive de unione Lutheranorum cum Reformatis, cui se opposuit Sigvardus, hinc origo Syncretismi.

*Jubileum* in memoriam Reformationis anno 1617, in Saxonia.

Sy-



*Synodus Dordracena*; qua Arminius damnatus, Hugo Grotius captivus.

*Jul. Caf. Vaninus*, philosophus, theologus, medicus, atheus.

*Fridericus V.* Elector Palatinus, fit rex Bohemiæ & coronatur, & brevi vincitur: Heidelberga spoliatur, bibliothecam Bavarus donat Papæ.

*Controversiæ inter Giessenses & Tubingenses*, quorum hi statuebant exinanitionem Christi in nuda *κεῖς* seu occultatione majestatis constitisse, illi in reali *κεῖς* evacuatione.

*S. Norberti* ossa Magdeburgo Pragam transferuntur an. 1626.

*Herm. Rathmannus*, Gedani dissentiendi & rixandi præbet ansam.

*Richelieu*, Hugonottarum propugnaculum, Rupellam expugnat.

*D. Zeemannus*, Lutheranus, jussu Cæsaris Ehrenbergam abducitur.

*Bellum Bohemicum*, ab a. 1618. ad 1648. pace Osnabrugi facta.

*Magdeburgum* a Tillio expugnatum die 10. Maji 1631.

*Liturgia*, est formula religionis & rituum in Anglia, quam cum alii rejicerent, independentes Noncoformistæ dicti sunt.

*Cornel. Jansenius*, de gratia divina & libero arbitrio opusculum collegit ex scriptis Augustini, quod Jesuitæ repudiarent.

*Status Bulcherus* Calixtum & Horneum Crypto-papismi arguit.

*Christ. Bosoldus*, hist. & Jctus Tubingensis ad pontificios transit.

*Jac. Fabricius*, scripsit de visionibus divinis, cui se opposuere Wittebergenses.

*Isaacus Peyrerius* scribit librum de Præ-Adamistis.

*Jedocus Kiddue*, scribit contra Lutheranos, refutatur a Jo. Musæo.

*Christina*, regina Sveciæ, regnum abdicat & sacra pontificia adsumit.

*Georgius Focus*, homo rudis, auctor Quackerorum in Anglia.

*Jac. Masenius*, Meditatum Concordiam edidit ad unionem quærendam.



*Colloquium Cassellanum* 1661, mense Julio habitum.

*Christoph Sandius*, Arianismum sparsit in Borussia.

*Eduardus*, natione Anglus, naturalista. *Hebbesius* & *Spinoza*, Athei.

*Sabatái Sevi*, novus impostor s. Messias Judæorum in oriente 1666.

*Renatus des Cartes*, philosophiæ novæ auctor.

*Joh. Coccejus*, Theologus Leidensis, novas hypotheses proponit.

*Jo. Labadie*, Gallus, ex Jesuita Reformatus, sectæ novæ conditor. cui

*Adna Maria Schurmannia*, erudita virgo adhaesit.

*Quirinus Culmann*, Böhmiana scripta in Moscovia divulgans, combustus.

*Contentio Regis Galliae cum Papa de jure regalæ.*

*Marcus de Aviano*, Venetus monachus miracula præ se tulit.

*Michael de Molinos*, auctor Quietistarum in Italia.

80 PART. II, PER. V. SEC. XVII.

Adjecit summe reverendus *Rechenbergius Claudii* judicium de patribus græcis & latinis: itemque Mart. Chemnitii orationem de lectione Patrum.

F I N I S

Historiæ Ecclesiasticæ  
Rechenbergianæ.





s  
li  
e  
n  
n  
iv  
ri  
re  
b  
d













38

$\frac{1}{17}$

VD18

ULB Halle  
008 903 646

3



50







ADAMI RECHENBERGII  
SUMMARIUM  
HISTORIAE  
ECCLESIA-

STICAE  
IN  
TABULA  
REPRÆSENTATUM

AB  
H. G. WELAND,  
LEMGOVIENSI.

\* \* \*

*Historia sacre tabula tibi dantur in una,  
Heretici, patres, schismata, concilia.  
Una tibi, Lector, res multas pagina tradit,  
Multa docet paucis, ordine queque suo.*

\* \* \*

---

L I P S I Æ,  
Apud JOH. HEREBORD KLOSIUM.  
ANNO CHRISTI 1719.

